

LPHY+

Lääkäripalveluyritykset ry:n lehti 4/2015

Valinnanvapaus
on jokaisen oikeus

Kuinka käy
kuntien?

Tavoitteena
maailman
paras sote

Valinnanvapautta hyödyntämään

Yli kymmenen vuotta valmisteltu sote-palvelurakennemuutos eteni merkittävästi marraskuussa saavutetun hallituksen niin sanotun sote-sovun myötä. Koko uudistuksen tavoitteiden kannalta otettiin nyt kaksi merkittävää edistysaskelta: päätettiin hallintorakenteesta ja valinnanvapauslain säädännön valmistelemisestä.

Sote-palveluiden järjestäjien hartiat ovat tulevaisuudessa leveämmät, kun järjestäjätahojen määrä vähenee muutamasta sadasta viiteentoista. Osana sote-uudistusta toteutettava valinnanvapauslain säädäntö mahdollistaa sen, että jatkossa kansalainen voi nykyistä vapaammin valita julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin palveluntuottajien joukosta itselleen parhaiten sopivan. Palveluiden saatavuuden parantaminen ja asiakkaiden tasavertaisuuden toteuttaminen ovat mahdollisia lisääntyvän valinnanvapauden myötä. Tulevaisuudessa asiakkaat kirittävät tuottajia parantamaan palveluiden saatavuutta, laatua, tuottavuutta ja vaikuttavuutta.

Kansalaisten valinnanvapautta voidaan lisätä parantamalla heidän kohdennettua ostovoimaansa esimerkiksi myöntämällä palveluseteleitä tarpeellisten sote-palveluiden hankkimiseen. Jo ennen uuden palvelujärjestelmän aloittamista kannattaa ottaa käyttöön erilaisia palvelusetelijärjestelmiä vähintään maakunnan kokoisilla pilottialueilla.

Palvelusetelijärjestelmien avulla on mahdollista edistää palvelurakenteen monipuolistamista ja

luoda edellytyksiä lähipalveluiden, jopa kotiin vietävien, kehittämiseen.

Yksityinen sektori, yritykset ja yhdistykset, ovat elimellinen osa suomalaista sote-palvelujärjestelmää. Yrityksillä ja yhdistyksillä on pitkä kokemus kansalaisten tarpeiden huomioonottamisesta ja toimimisesta kilpailuolosuhteissa. Yksityisen sektorin resursseja kannattaa hyödyntää jo sote-uudistuksen valmistelussa.

Lääkäripalveluyritykset ry on valmis sote-talkoisiin!

Kiitän lämpimästi LPY:n jäsenyritysten edustajia ja sidosryhmiä kuluneen vuoden hyvästä yhteistyöstä.

Toivotan LPY-lehden lukijoille rauhallista joulunaikaa ja menestystä vuodelle 2016!

Ismo Partanen
TOIMINNANJOHTAJA

Sisältö 4/15

- 3** Sava-leikkaus kasvattaa jonoja
- 4** Valinnanvapaus parantaa saatavuutta
- 6** Hanna Tainio: Kuntia on kuultava
- 8** Kohti sote-visiota 2025
- 12** Pauliina Posti: Kaikki palvelut samalle viivalle
- 15** Hyödynnetään palvelumuotoilua

Sava-korvausten leikkaus lisää eriarvoisuutta

Hallituksen esittämä 78 miljoonan euron leikkaus sairaanhoitovakuutuskorvauksiin uhkaa ajaa naisia julkisen sektorin piteneviin jonoihin.

Gynekologin erikoisosaamisen osuus naisten terveydellisten riskitekijöiden tunnistamisessa on ensisijaisen tärkeä. Gynekologisten syöpien varhainen diagnosointi mahdollistaa hoidon oikea-aikaisen aloittamisen ja sitä kautta säästää hoitokustannuksia. Sava-korvausten leikkaaminen uhkaa viivästyttää naistentautien havaitsemista.

– Naiset, jotka pitävät muutenkin hyvää huolta itsestään, jatkavat omalla gynekologilla käymistä sava-leikkauksesta huolimatta. Sen sijaan ne, joiden ongelmat ovat suuremmat ja taloudellinen tilanne huonompi, siirtyvät julkisen terveydenhuollon piiriin. On aivan selvää, että sava-korvausten

leikkaus vaikuttaa eniten juuri näihin käynteihin. Väistämättä eriarvoisuus lisääntyy, diagnoosi ja hoito viivästyvät ja jonot erikoissairaanhoidon kasvavat, naistentautien ja synnytysten erikoislääkäri, palvelujohtaja **Anna-Mari Heikkinen** Terveystalosta arvioi hallituksen leikkausesitystä.

Hoitoon viiveettä

Suunnitellun säästötoimen vaikutukset ulottuvat laajalle. Heikkinen muistuttaa esimerkiksi vaihdevuosisoireiden ja ehkäisyyn liittyvien ongelmien vaativan erikoisosaamista.

Hän uskoo sava-korvausten leikkauksen hidastavan hoitoon pääsyä esimerkiksi tavallisim-

man gynekologisen syövän, kohdun runko-osan syövän suhteen. Yksityisgynekologilla oireet tutkitaan heti ensikäynnillä, jolloin lääkehoidolla parannettavat syövän esiasteet voivat paljastua. Näitä sava-korvattavia tutkimuksia ei valtaosassa terveyskeskuksista tehdä.

– Jos kaikki potilaat lähetetään perustutkimuksiin erikoissairaanhoidon, julkinen erikoissairaanhoido tukkiutuu. Samalla hoito viivästyy ja kustannukset kasvavat, toteaa Heikkinen.

Tarpeettomat käynnit pois

Suomalaisnaisten gynekologikäyntien tiheydet vaihtelevat. Elämäntapoihin ja perimään liittyvät riskit, tutkimuksessa löytyvät seurattavat asiat ja mahdolliset hormonilääkitykset määräävät sen, miten usein gynekologilla tarvitsee käydä.

– Tarpeettomia gynekologikäyntejä sava-leikkaus saisi vähentää. Tänä päivänä gynekologiset riskitekijät ovat pääosin aivan muita kuin esimerkiksi Papa-näytteessä paljastuviin

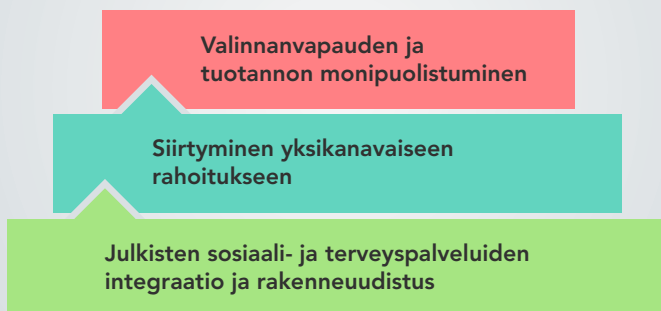
muutoksiin liittyviä. Suositukset Papa-seulonnan osalta ovat muuttuneet radikaalisti viimeisen vuosikymmenen aikana. Silti osa naisista käy kokeessa aiheetta vuosittain. Toivon, että sava-leikkauksesta seuraa jotain hyvää eikä rahaa käytetä tarpeettomiin tutkimuksiin ja käynteihin, Heikkinen pohtii.

Nykyisin ylipaino on nousut merkittäväksi naisten gynekologisia riskejä lisääväksi tekijäksi. Sairaalloisen lihavian naisten säännöllisten gynekologisten käyntien tärkeyttä pitäisikin nostaa esiin. Mitä pitäisi tapahtua, jotta naiset suuntaisivat gynekologian erikoisosaajien vastaanotoille tulevaisuudessa?

– Ehkä sava-korvauksen edellytyksenä voisi olla sairausdiagnoosi tai terveysneuvonta. Gynekologien pitäisi itse myös tuntea vastuunsa naisen terveyden kokonaisvaltaisena edistäjänä, Heikkinen ehdottaa.

”Gynekologien erikoisosaamisella on merkittävä rooli naisten terveyden edistäjänä.”

SOTE-RATKAISUN PORTAAT

”Valinnanvapaus korostaa asiakkaan osallistumista palveluiden määrittelyyn.”

Terveyttä lisäävät palvelut kasvattavat suosiotaan

Valinnanvapauden merkitys kasvaa sote-palveluissa jatkuvasti. Silti sen tavoite on vielä määrittelemätön. Mikä on ihannetila, johon valinnanvapautta kasvattamalla tahdotaan päästä?

Tulevaisuudessa terveyden uhat muuttuvat. Terve elämä ei enää tarkoita pelkästään sairauksien selättämistä vaan myös terveyden omatoimista vaalimista. Nykyisin hoitopaikan valinta ja markkinoiden toimivuus korostuvat valinnanvapauskeskustelussa. Tulevaisuudessa valinnanvapauden merkitys korostuu yhä enemmän terveyshyödyn ja -politiikan näkökulmasta. Tällöin kyse on asiakaslähtöisyydestä – valinnanvapaus korostaa asiakkaan osallistumista palveluiden järjestämiseen.

Arkisten valintojen merkitys korostuu. Kansalaisten tietoisuus omasta terveydestä ja siihen

vaikuttavista tekijöistä kasvaa. Se lisää halua osallistua itselle suunnattujen palveluiden määrittelyyn. Terveydenhuollon prosessit muuttuvat, digitalisaatio tekee lähi- ja etäpalveluiden tuottamisen mahdolliseksi, ja siten luo kansalaisille edellytyksiä ottaa vastuuta omasta terveydestään.

Kiinnostus terveyttä ja toimintakykyä lisääviä palveluita kohtaan kasvaa. Tämä vaatii ennaltaehkäisyn jatkuvaa kehittämistä. Tulevaisuuden terveyspalvelut ovat vaikuttavia, kun ne onnistuvat tutustuttamaan ihmisiä itseensä ja motivoivat heitä terveellisiin valintoihin.

Moni asia edistää valinnanvapautta jo nyt

- **Globalisoituvat markkinat.**
Kansainväliset yritykset ja uudet toimintamallit haastavat kansallisia ratkaisuja.
- **Lääketiede on kehittynyt.**
Tieto ennaltaehkäisyn vaikuttavuudesta on lisääntynyt ja hoitomuotojen tehokkuus on parantunut.
- **Ihmisten terveystietoisuus on kasvanut.**
Entistä parempi koulutustaso ja kansanvalistustyö ovat lisänneet ihmisten ymmärrystä terveyteen liittyvistä syy-seuraussuhteista.
- **Halu vaikuttaa omiin asioihin on vahvistunut.**
Yhteiskunnan yksilöllistyminen on korostanut valinnanvapautta ja autonomiaa.
- **Kuluttajan rooli on vahvistunut.**
Kuluttajuudesta on tullut tapa määrittää omaa identiteettiä.
- **Ihmisten suhteellinen vauraus on kasvanut.**
Monilla on varaa ja motivaatiota vaikuttaa omaan hyvinvointiin liittyviin valintoihin.

Mistä puhumme, kun puhumme valinnanvapaudesta?

Yleisenä periaatteena on, että itse maksavana kuluttajana asiakkaalla on oikeus valita vapaasti tarvitsemansa palvelu ja sen tuottaja. Terveyspalvelut rahoitetaan pääosin veroravaroilla. Siksi valinnanvapaus terveyspalveluissa tulee aina olemaan rajatun.

Valinnanvapauden lisäämisestä on kuitenkin hyötyä myös terveyspalveluissa.

Edellytyksiä valinnanvapauden hyödyntämiselle

Asiakkaan näkökulma

- Asiakas tuntee oikeutensa valita.
- Asiakkaalla on kyky ja halu valita.
- Asiakkaalla on todellista valinnanvaraa.
- Asiakkaalla on riittävästi luotettavaa ja ymmärrettävää, valinnan kannalta hyödyllistä tietoa ennakolta, valintoja tehtäessä ja hoitotilanteessa.

Palveluntuottajan näkökulma

- Palveluiden rahoitus seuraa asiakasta hänen valitsemaansa hoitoyksikköön.
- Julkisen rahoituksen on kohdeltava kaikkia palveluntuottajia tasavertaisesti.
- Palveluntuottajilla on oltava tasapuoliset toimintaolosuhteet.

Lähde: Kuluttajaliiton tilaisuus: Potilaan näkökulma valinnanvapauteen terveydenhuollossa - nykytilanteesta vuoden 2050 visioihin.

Terveystalo havittelee Seinäjoen Lääkäritaloa

Terveystalo on tehnyt

ostotarjouksen Seinäjoen Lääkäritalosta. Yrityskaupan toteutuminen edellyttää, että osakkaat, jotka omistavat yli 90 prosenttia Seinäjoen Lääkäritalon osakkeista ja äänistä, hyväksyvät ostotarjouksen. Yrityskaupan myötä Seinäjoen Lääkäritalo tulisi siirtymään osaksi Terveystalo-konsernia. Terveystalon toimitusjohtaja **Yrjö Närhisen** mukaan voimien yhdistäminen antaa erinomaiset lähtökohdat toiminnan kehittämiseksi Seinäjoella.

– Terveystalon johto on ollut vaikuttunut Seinäjoen Lääkäritalon toimintamallista ja yhtiön kyvystä kasvaa ja kehittää vahva alueellinen brändi, kommentoi Närhinen.

Seinäjoen Lääkäritalon hallituksen puheenjohtaja **Heikki Mustonen** näkee laajenemisen kehittymismahdollisuutena.

– Seinäjoen Lääkäritalon hallitus pitää Terveystaloa yksimielisesti parhaana mahdollisena valintana yhtiömme

tulevaksi omistajaksi. Toimintojemme tulevaisuudessa yhdistyessä tuo Terveystalo uusia työskentely- ja kehittymismahdollisuuksia työntekijöillemme ja ammatinharjoittajillemme. Suomalainen terveydenhuolto tarvitsee vahvoja, edistyskellisiä yksityisiä terveyspalveluita. Tähän nyt laajeneva Terveystalo antaa erinomaiset edellytykset, sanoo Mustonen.

Osakkailla on aikaa vastata ostotarjoukseen 21.12.2015 asti.

Pihlajalinna osti Koskiklinikan

Yrityskauppa vahvistaa

Pihlajalinna-konsernin kasvua Suomen johtavaksi sosiaali- ja terveydenhuollon toimijaksi. Kaupan myötä Pihlajalinna kasvaa Pirkanmaan suurimaksi sosiaali- ja terveyspalveluyritykseksi.

– Tämä on urallani hieno hetki, kun kaksi vahvaa kotimaista ja vielä pirkanmaalaista yhtiötä yhdistää voimansa. Koskiklinikalla on lähes 50 vuoden historia arvostettuna yrityksenä, joka tunnetaan

korkealaatuisista palveluistaan sekä osaavasta ja sitoutuneesta henkilöstöstä, toteaa Pihlajalinnan toimitusjohtaja **Mikko Wirén**.

Valtakunnallisestikin kauppa tuo merkittävää kasvua Pihlajalinnan lääkärikeskukset ja erikoissairaanhoidon -segmentin liikevaihtoon.

Kaupan on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2015 loppuun mennessä. Koskiklinikan nykyinen henkilöstö jatkaa Pihlajalinna-konsernin palveluksessa.

luksessa. Koskiklinikan toimipisteistä tulee osa Dextra-ketjua.

– Pihlajalinna-konsernissa saavutettavat synergiahyödyt henkilöstön, tilojen ja laitteiden osalta yhdistettynä Koskiklinikan korkeaan laatuun tulevat näkymään asiakkaille entistä parempana kustannustehokkuutena ja hoidon vaikuttavuutena, toteaa Tampereen Lääkärikeskus Oy:n hallituksen puheenjohtaja **Marjatta Pekola-Kiviniemi**.

Itä-Suomen Lääkärikeskus Pihlajalinnan omistukseen

Pihlajalinna Terveys Oy ostaa yli 90 prosenttia Itä-Suomen Lääkärikeskus Oy:n (Ite) osakkeista.

Kauppaan kuuluu kaksi lääkärikeskusta Joensuussa

sekä lääkärikeskukset Nurmeksessa ja Outokummussa. Nykyinen henkilöstö jatkaa Pihlajalinna-konsernin palveluksessa, ja sen toimipisteistä tulee osa Dextra-ketjua.

Iten liikevaihto vuonna 2014 oli 6,5 miljoonaa euroa ja liikevoitto miljoona euroa. Nyt tehdyn kaupan kohteen nettovelaton arvo on 6,8 miljoonaa euroa.

”Nyt on siirryttävä sanoista tekoihin.”

Pomo pähkinänkuoressa

Hanna Tainio

- Kuntaliiton varatoimitusjohtaja
- Raha-automaattiyhdistyksen hallituksen puheenjohtaja
- Toiminut kansanedustajana 2011–2015
- Aiemmin ollut asiantuntijajäsenenä Pirkanmaan sairaanhoitopiirissä
- Lääketieteen tohtori, urologian dosentti

Harrastukset

- Eronnut, kaksi aikuista lasta
- Asuu Tampereella, työviikot Helsingissä

Harrastukset

- Liikuntaa ja kesällä mökkeilyä saaristossa

Sote-uudistus tulee – kuinka käy kuntien?

Sote-uudistuksen suuntaviivat nuijittiin marraskuussa. Nyt edessä on historiallisen suuri mullistus, jossa myös kuntien rooli pistetään uusiksi. Suomen Kuntaliiton uusi varatoimitusjohtaja Hanna Tainio on jo käärinyt hihansa.

TEKSTI Nina Leppäniemi **KUVA** Kuntaliitto

Syyskuun alussa Kuntaliiton varatoimitusjohtajana aloittanut Hanna Tainio on kotiutunut uuteen tehtäväänsä hyvin.

– Toimin viime kaudella Kuntaliiton valtuuston varapuheenjohtajana, eli talo oli minulle luottamustehtävän kautta entuudestaan tuttu.

Meneillään oleva sote-uudistus mullistaa kuntien tehtäväkenttää merkittävästi. Tämä on iso haaste niin Tainiolle kuin koko kuntakentällekin.

– Vastuualueeni on hyvin laaja ja vaatii paljon omaksumista. Sote-uudistus on kuitenkin päälinjallisena pöydällä, sillä se asettaa suuria haasteita Kuntaliitolle. Millainen on tulevaisuuden kunta? Sitä työstämme parhaillaan, Tainio kertoo.

Edunvalvoja tiukassa tilanteessa

Hallitus linjaa, ja Kuntaliitto toimii sen mukaisesti.

– Huolehdimme kuntien edunvalvonnasta. Tuomme asian tutuiksi ja tajuuttamme uudistuksen valmisteluun ja olemme linjojen uusimisessa mukana parhaamme mukaan.

Sote-uudistus muuttaa radikaalisti kuntien asemaa. Merkittävä osa kuntien tehtävistä ja rahoituksesta poistuu. Kuinka kunnat selviävät jatkossa muista tehtävistään, kun rahoitus vähenee? Kuinka yhteistyö kuntien ja itsehallintoalueiden rajapinnoilla toteutetaan? Kuinka edunvalvonta onnistuu näin suuren muutoksen keskellä?

– Paljon on vielä kysymyksiä ja epäselvyyttä. Kuntakenttä on nykyisin hyvin heterogeeninen. Se vaikuttaa väistämättä lopputulokseen: joillekin kunnille uudistus on mahdollisuus ja toisille uhka, Tainio toteaa.

Uudistuksen lähtökohtana on, etteivät kunnat enää itse järjestä lainkaan sote-palveluita. Silti terveyden edistämisen tehtävä säilyy. Haasteena Tainion mukaan onkin pohtia, kuinka yhteistyä ja yhteistyötä sote-alueiden ja kuntien välillä pidetään yllä.

– Toki kunnilla on myös mahdollisuus osallistua sote-palveluiden tuottamiseen yhtiöittämisen kautta. Kunta voi perustaa sote-palveluita tarjoavan osakeyhtiön ja osallistua siten kilpailuun yksityisen sektorin rinnalla.

Niin tai näin, vastuu sote-palveluista ei ole enää kunnilla. Siksi

kuntien kassaan tilittävä verorahoituskin pienenee. Asiaa valmistellaan parhaillaan, mutta karkean arvion mukaan kuntien verotulot tulevat laskemaan roimasti, noin puolella.

– Hallitus on linjannut, ettei kokonaisverotusta saa kiristää. Valtionverotus on kuitenkin progressiivista, eli tämä ei ole ihan niin yksinkertainen asia ratkaistavaksi. Kunnille on joka tapauksessa jätävä riittävästi rahoitusta muiden palveluiden turvaamiseksi, huomauttaa Tainio.

Päätettyyn sote-alueiden määrään Tainio ei Kuntaliiton varatoimitusjohtajana ota kantaa. Yksityishenkilönä hän tyytyy toteamaan, että päätös on jossain määrin sekava.

– Aluejaottelu olisi voinut olla selkeämpi. Alueet eivät ole keskenään tasavertaisia.

Kuntia kuultava päätöksenteossa

Sote-uudistukseen on kirjattu myös päätös valinnanvapauden lisäämisestä. Se, mitä tämä tarkoittaa käytännössä, on vielä epäselvää.

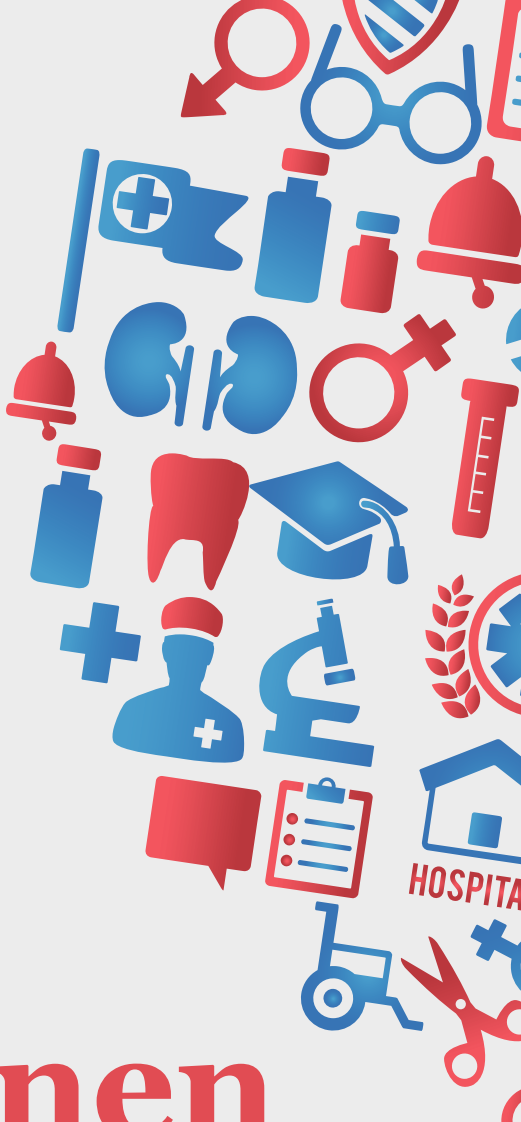
– Toivon, että Suomeen löytyy hyvä, omanlainen malli valinnanvapauden lisäämiseksi. Ruotsin-malli, jossa raha seuraa potilasta, aiheuttaa eriarvoisuutta ja lisäkustannuksia eikä siksi mielestäni sovi meille. Nyt nimenomaan on tarkoitus saada aikaan säästöjä, Tainio pohtii.

Entä, kuinka edunvalvoja näkee kunnan tulevaisuuden? Tainion mukaan ihanteellisessa tapauksessa tulevaisuuden kunta on löytänyt itselleen uuden roolin, elinvoiman lähteen ja kasvun. Rajapinnoissa tapahtuu paljon hyvää yhteistyötä itsehallintoalueiden kanssa.

– Tämä mahdollisuus on ehkä totta usealle kunnalle. Kuntien rooli terveyden ja hyvinvoinnin edistäjänä tulee parhaimmillaan vahvistumaan. Totta on myös se, että monen kunnan huoltosuhde väistämättä heikentyy eivätkä kaikki selviä muutoksesta yhtä hyvin.

Ensimmäisen päätöksen nuijuminen tuotti hallituksen liitoksissa voimakasta natinaa. Kivuista huolimatta varsinaiset ponnistukset ovat vielä edessäpäin, sillä nyt on siirryttävä sanoista tekoihin.

– Olemme tekemässä Suomen historian suurinta julkisen sektorin hallinnollista muutosta. Kiireellisestä aikataulusta huolimatta kuntien mielipiteitä on kuultava. +

Visio 2025: monimuotoinen sote-ekosysteemi

Tulevaisuuden visio: Hoitoon pääsee joustavasti. Palvelu on laadukasta ja sosiaalisesti oikeudenmukaista. Se tehoaa ja vaikuttaa. Vähemmällä rahamäärällä saadaan enemmän. Julkinen sektori huolehtii, että palveluita on tarkoituksenmukaisella tavalla saatavilla.

TEKSTI Leena Roskala **KUVITUS** Shutterstock

Pitkään valmisteltu sote-uudistus ei ole lähelläkään valmista. Uudistustyö on vasta alussa. Nyt on mahdollisuus rakentaa maailman paras palvelujärjestelmäkokonaisuus, jonka myötä sote-uudistukselle asetetut tavoitteet ovat saavutettavissa.

Yksityiset terveyspalvelut osa sote-ekosysteemiä

Hallituksen sote-sovun merkittävin uudistus oli päätös valinnanvapauslainsäädännön valmistelemisesta. Tulevaisuudessa kansalainen voi nykyistä vapaammin valita julkisen, yksityisen

tai kolmannen sektorin palveluntuottajista itselleen parhaan mahdollisen.

Tällöin myös yksityisen sektorin resurssit voidaan ottaa nykyistä laajemmin hyötykäyttöön.

Sote-uudistuksen jatkovalmistelussa pitää kuulla myös yksityistä sektoria siitä, kuinka uudistus kannattaa käytännössä toteuttaa.

– Asiakkaiden näkökulmasta valinnanvapaus on helppoa. Nyt tarvitaan esimerkkejä siitä, kuinka valinnanvapauden

Lääkäripalveluyritykset ry

JOHTAJASYMPOSIUM

2016

AJANKOHTAISTA SOTE-KESKUSTELUA

JOHTAJASYMPOSIUMISSA VIERUMÄELLÄ 28.–29.4.2016

Tervetuloa LPY:n perinteiseen Johtajasymposiumiin vaikuttamaan, vaihtamaan ajatuksia ja verkostoitumaan.

Ohjelma julkaistaan ja ilmoittautuminen avataan verkkosivuillamme www.lpy.fi helmikuun aikana.
Varaathan ajankohdan kalenteriisi!

TERVETULOA!

Lisätietoja:

Tarja Vehmas-Issi
järjestösihteeri
puh. 040 656 2601
tarja.vehmas-issi@lpy.fi

Lääkäripalveluyritykset ry
www.lpy.fi

☞ laskennan toteuttaminen on välttämätöntä.

Rahoitusjärjestelmää pitää yksinkertaistaa ja selkiyttää.

– Ehdoton edellytys oikeudenmukaiselle rahoitukselle on järjestäjän ja tuottajan täydellinen riippumattomuus toisistaan. Millekään taholle ei saa osoittaa veroetuja tai muita tukia, joilla aiheutetaan kilpailuvääristymiä. Kaikkien tuottajien on saatava julkista rahoitusta samoilla ehdoilla, Varkila sanoo.

Kokemuksia palveluseteleistä

Palvelusetelit ovat hyväksi todettu tapa järjestää sote-palveluita kuntalaisille. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon palveluseteleistä on ollut voimassa vuodesta 2009 lähtien. Palvelusetelilain mukaan jokainen kunta tai kuntayhtymä voi ottaa palvelusetelijärjestelmiä käyttöön omalla tavallaan.

Useiden käytännön kokemusten sekä tutkimusten ja selvitysten mukaan palveluseteleitä hyödyntämällä on voitu parantaa hoidon saatavuutta sekä lisätä kansalaisten valinnanmahdollisuuksia ja tyytyväisyyttä. Samalla on usein saavutettu merkittäviä kustannussäästöjä.

– Kunnat ovat tehneet omia versioitaan eri toimintojen palveluseteleistä. Suomen Kuntaliitto voisi jatkossa ottaa nykyistä merkittävämmän roolin palvelusetelijärjestelmien kehittämisessä ja erityisesti hyvistä kokemuksista tiedottamisessa. Ei ole tarkoituksenmukaista, että jokainen kunta yrittää keksiä pyörän uudelleen, toteaa LPY:n toiminnanjohtaja Ismo Partanen.

Valinnanvapaus käytännössä

Kaija Kansalainen valitsee itselleen ensisijaisen perusterveydenhuollon palveluntuottajan ja niin halutessaan myös

Sote-sopu lyhyesti

Sote-palvelurakennemuutuksessa otettiin merkittävä askel eteenpäin, kun hallituspuolueet pääsivät marraskuussa sopuun sote-palveluiden järjestämisvastuualueista.

Nykyisin sote-palveluiden järjestämisestä ja pääosin tuotannostakin vastaa noin 130 kuntayhtymää ja yli 300 kuntaa. Järjestämisvastuullisten toimijoiden määrä supistuu siten merkittävästi, yli 90 prosenttia.

Sopimukseen kirjattiin myös valinnanvapauslain säädäntö, joka mahdollistaa sen, että tulevaisuudessa kansalainen voi nykyistä vapaammin valita julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin palveluntuottajien joukosta itselleen sopivimman.

Sote-palvelurakennemuutusta valmistellaan nyt jo neljättä vaalikautta.

– Tämän vuoksi ei ole ihme, että sote-uudistuksen valmisteluun on liittynyt ja liittyyneen jatkossakin valtavasti intohimoja, tunnetta ja niin sanottua valtapeliä, toteaa Partanen.

Laboratorio- ja kuvantamis- palvelut otettava huomioon sotessa

Sote-uudistuksessa on paljon hyvää. Aika näyttää, toteutuvatko sille asetetut tavoitteet: nykyistä parempi palveluiden saavuus, laatu ja oikeudenmukaisuus sekä tehokkuus, tuottavuus ja vaikuttavuus. Kaiken kaikkiaan sote-uudistuksen tavoitteena on saada vähemmällä rahamäärällä enemmän palveluita kansalaisille ja pienentää julkisen talouden kestävyysvajetta. Palvelujärjestelmämme tulevaisuuden haasteena on nopeasti ikääntyvä väestö, joka tarvitsee paljon erilaisia sote-palveluita.

Sote-uudistus mahdollistaa vapauden valita perusterveydenhuollon palveluntuottaja julkiselta tai yksityiseltä sektorilta. Perusterveydenhuoltoon olennaisesti kuuluvien laboratorio- ja kuvantamispalveluiden järjestäminen on jäänyt sivuun sote-valmistelussa. Keskustelussa on ollut esillä erilaisia malleja. On jopa esitetty, että laboratorio- ja kuvantamispalvelut jäisivät uudessa sote-palvelurakenteessa julkisen sektorin vastuulle. Tämä olisi vastoin sote-uudistuksen tavoitteita. Niihin on kirjattu tuottamis- ja järjestämisvastuun eriyttäminen toisistaan sekä monituottajamallin hyödyntäminen. Myös laboratorio- ja kuvantamispalveluissa on mahdollista parantaa kustannustehokkuutta aidon kilpailun myötä. Tällöin jää

enemmän aikaa ja resursseja potilastyöhön.

Perusterveydenhuollon tapaan

pitää laboratorio- ja kuvantamispalveluidenkin olla avoinna kilpailulle. Palveluntarjoajien välinen kilpailuneutraliteetti edellyttää sitä, että kaikki palveluiden tuottamiseen liittyvät kustannukset sisältyvät niiden hintoihin. Tämä kilpailuneutraliteetti ei toteudu, jos jotkin palveluntarjoajat saavat subventiota tuotantokustannuksiinsa. Pelkkä liikelaitoksen yhtiöittäminen ei takaa kilpailuneutraliteetin toteutumista, ellei samalla huolehdita siitä, että yhtiö ei saa kilpailua vääristäviä subventioita.

Laboratorio- ja kuvantamispalvelut ovat olennainen osa terveyspalvelukokonaisuutta. Siksi on tärkeää, että myös niitä kehitetään sote-palvelurakenneuudistuksessa.

Pauliina Posti

toimitusjohtaja

Yhtyneet Medix Laboratoriot Oy

Käyttäjälähtöistä ja innovatiivista terveydenhuollon tilasuunnittelua 10 vuoden kokemuksella. Tarjoamme arkkitehtisuunnittelun lisäksi kaiken mitä uusien toimitilojen suunnitteluun tarvitsette. Olemme alallamme Suomen kokeneimpia ja meillä on asiakkaina useita alan johtavia toimijoita.

Katso referenssimme osoitteesta WWW.ARKKITEHTI.FI tai WWW.HIMLA.FI

Voit ottaa yhteyttä suoraan toimialasta vastaavaan Arkkitehtiin.

Topi laaksonen M.Sc. Architect SAFA 1365
+358 40 58 23 111 | topi.laaksonen@arkkitehti.fi

Parempia terveyspalveluita?

Sote-uudistuksesta median keskiössä ovat toistaiseksi olleet lähinnä hallinnolliset järjestelyt itsehallinto- ja sote-alueineen. Mikä muuttuu käytännössä, kun olemme asiakkaan roolissa?

Palvelut muuttuvat sähköisiksi

Sähköiset palvelut tulevat laajaan käyttöön. Niiden pitäisi helpottaa huomattavasti asiakkaiden käytännön arkea. Omakanta-järjestelmästä voi jo nyt seurata omia terveystietoja. Jatkossa sinne voi myös itse tallentaa omia tietojaan hoitohenkilökunnan nähtäväksi. Monella on jo kotonaan verenpainemittari, mutta itsensä monitorointiin on tulossa runsaasti uutta teknologiaa ja tuotteita. Ne

mahdollistavat reaaliaikaisen elintoimintojen mittaamisen kotioloissa.

Sähköiset omahoito- ja palvelun- ohjausmenetelmät ovat yleistymässä. Yhteys sosiaali- ja terveysalan ammattilaisiin tapahtuu tulevaisuudessa yhä useammin tietokoneen tai älypuhelimien välityksellä, jolloin asiakas välttyy matkustamiselta ja jonottamiselta. Äskettäin avautui sähköinen Palveluvaaka-palvelu, joka helpottaa palveluiden löytämistä ja mahdollistaa myös palautteen antamisen. Toivottavasti palveluita voi tulevaisuudessa vertailla avoimesti keskenään, kuten hotelleja sähköisissä varausjärjestelmissä.

Asiakkaille valinnanvapaus

Toinen iso muutos koskee asiakkaan valinnanvapautta. Kun asiakkaalla on nykyäänkin mahdollisuus valita rajallisesti terveyskeskuksensa, niin jatkossa valinnanvapaus laajenee. Mitä se tarkoittaa asiakkaalle, on vielä avoinna. Tähän liittyy myös hallitusohjelmassa mainittu julkinen palvelulupaus, joka tulee kuvaamaan ihmisille, millaisia verovaroin rahoitettuja sosiaali- ja terveyspalveluita

hän on oikeutettu saamaan ja mikä on hänen oma vastuunsa.

Tulevaisuudessa asiakas voi yhä useammin valita esimerkiksi palvelutelin tai vastaavan järjestelmän avulla tarvitsemansa sosiaali- ja terveyspalvelut, joita tuottavat julkiset, yksityiset sekä kolmannen sektorin toimijat. Valinnanvapaus antaa tilaa ja kannustaa myös uusien palveluinnovaatioiden kehittämiseen, kun mahdollisuudet palveluiden tarjoamiseksi lisääntyvät.

Yksilön vastuu omasta terveydestä kasvaa tulevaisuudessa. On syytä muistaa, että kaikki asiakkaat eivät kuitenkaan kykene tai halua olla kantamassa vastuuta itsestään ja käyttämässä uusia teknologisia palveluita. Monet heistä ovat palveluiden suurkuluttajia, jotka tarvitsevat edelleen henkilökohtaista apua.

Tulossa on paljon terveyspalveluitamme muokkaavia muutoksia. Palveluprosessien kehittäminen ja niiden johtaminen ovat avainasemassa haastavien uudistusten myllerryksessä.

”Yksilön vastuu omasta terveydestä kasvaa tulevaisuudessa.”

Palvelupakettimalli on tapa sopia julkisten varojen käytöstä ja kustannuksista

Sitran hankkeessa saadaan vuoden 2016 syksyllä käyttökokemuksia siitä, miten palvelupaketit selkeyttävät sote-palveluiden järjestämistä ja tuottamista.

Sitran viidessä pilottihankkeessa selvitetään, kuinka palvelupaketit toimivat läpinäkyvyyden ja ohjauksen välineinä sote-palvelujärjestelmässä. Parhaimmillaan ne tuovat esiin tehottomista rakenteista aiheutuneet kustannukset. Suurimmat menot ja siten myös säästämismahdollisuudet ovat hoito- ja hoivapalveluissa (vanhustenhuolto), erikoissairaanhoidossa ja psykososiaalisissa palveluissa. Eri alueiden kustannuksia vertailemalla on laskettu, että palvelupakettien avulla syntyisi 1,1 miljardin euron säästöt koko maan sote-palveluissa.

– Optimoimismahdollisuudet löytyvät tarkemmin palvelupakettien avulla. Jo tässä vaiheessa toteutuneissa selvityksissä on nähtävissä, että läpinäkyvyyden kautta löytyvät ne asiat, joihin pitää puuttua, toteaa Sitran vanhempi neuvonantaja **Eero Vaissi**.

Palvelupaketeissa sosiaali- ja terveyspalvelut jaetaan tarkoituksenmukaisiin kokonaisuuksiin.

1,1 mrd
Koko maan sote-
palveluiden
taloudellinen
säästöpotentiaali

Näin kokonaisuudet saadaan helpommin ohjattaviksi ja asiakkaita voidaan palvella yhä ketterämmin. Samalla eri puolilla maata asuvien sekä työelämässä ja työelämän ulkopuolella olevien ihmisten mahdollisuudet saada palveluita yhdenvertaistuvat. Mallissa tärkeintä on, että asiakas saa oikeanlaisen ja oikea-aikaisen palvelun silloin, kun hän sitä tarvitsee.

– Palvelupakettien keskiössä on asiakas – huomio on ihmisessä järjestelmän sijaan, Vaissi toteaa.

Hallintomuutoksille avoin malli

Nykyisin asiakas saa palveluita pahimmillaan sieltä tältä. Vaissi mainitsee lasten ja nuorten avohuollon, jossa palveluita saattaa joutua hakemaan yli kymmenestä organisaatiosta tai yksiköstä.

– Silloin on todellinen haaste, miten asiakas löytää parhaan hoidon ja tuen. Hankkeessamme luodaan nyt malli, jonka avulla muun muassa mielenterveystyössä lasten sekä nuorten palvelut ovat lähekkäin ja niiden rahoitus on yksi kokonaisuus. Eri toimijoiden yhteistyö helpottaa asiakkaan avunsaantia, Vaissi kertoo.

Palveluiden järjestämiseen tehokkuutta tuova ratkaisu säästää kustannuksia ja on hallinnollisesti joustava.

– Palvelupaketti on avoin hallinnollisille muutoksille nyt ja tulevaisuudessa.

”Palvelupaketeissa huomio on asiakkaassa.”

suudessa. Sen avulla voidaan hyödyntää julkisen, yksityisen tai kolmannen sektorin tuotantoa.

Kolme vuosikymmentä sote-alalla vaikuttanut Vaissi hämmastelee, kuinka huonosti asiakkaiden tarpeet nykyisessä järjestelmässämme tunnistetaan.

– Hoitopäiviä ja suoritteita mitataan, mutta millainen on asiakkaan palvelu ja hyvinvointi kokonaisuutena? kysyy Vaissi.

Mikä palvelupaketti?

- Palveluiden kokonaisuus, jossa erilaisia sosiaali- ja terveyspalveluita on nivottu yhteen asiakkaan kannalta järkeviksi kokonaisuuksiksi.
- Luo kehikon, jonka avulla kustannukset ja suoritteet raportoidaan.

Palvelumuotoilu auttaa mallintamaan liiketoimintaa

Terveyspalveluiden vienniksi on perinteisesti laskettu ulkomaalais-ten potilaiden hoitaminen Suomessa. Monessa maassa terveysturismi on merkittävää liiketoimintaa. Suomessa se on toistaiseksi ollut kohtalaisen vähäistä, joillekin erikoisaloille keskittyvää toimintaa.

Terveyspalveluviennin harjoittamiseen on useita vaihtoehtoja, kuten oman toimipisteen perustaminen ulkomaille, palveluiden tarjoaminen yhteistyökumppanuuden kautta tai etäkonsultointi esimerkiksi mobiiliteknologiaa hyödyntäen. Sopiva toimintamalli

on löydettävissä, kun yrityksen ydinosaaaminen on jäsennetty ja sen skaalautuvuutta ulkomaan markkinoille on pohdittu tarkkaan. Kohdemarkkinan perusteilinen ymmärrys on olennaisinta toimintamuodon valinnassa.

Palvelumuotoilun keinoin

toteutettu tuotteistus auttaa mallintamaan liiketoimintaa ja pohtimaan sen siirrettävyyttä toiselle markkina-alueelle. Hyvin määritellyn palvelutuotteen lokalisointi kohdemarkkinoille on helpompaa.

Askeleet maailmanmarkkinoille

1. Tunne asiakkaasi ja kohdemarkkinasi.
2. Fokusoi ydinosaaamiseen ja vahvista vahvuuksiasi.
3. Ole kärsivällinen, kerää kokemuksia ja opi niistä.

Asiantuntijana Senior Consultant **Leena Pesu**, Fintra Oy

Docrates Syöpäsairaala avaa terveyspalveluiden vientiä maailmalle

Suomen suurin terveydenhoitopalveluiden vientiyritys haluaa olla tunnettu syöpäsairaala koko Euroopan alueella.

Docrates Syöpäsairaalla on ollut kansainvälinen asiakaskunta toimintansa alusta alkaen. Nykyisin potilaita on lähes viidestäkymmenestä maasta. Palveluiden vienti ulkomaille on tarkoittanut Docratesissa pitkäjänteistä työtä.

– Kansainvälistä markkinointia ja myyntiä on tehty suunnitelmallisesti neljän vuoden ajan. Tänä päivänä neljäsosa Docratesin myynnistä koostuu ulkomaisista asiakkuuksista, toteaa Docrates Syöpäsairaalan toimitusjohtaja **Siv Schalin**.

Schalinia pohdittut suomalaisen vientiosaamisen tila.

– Substanssiosaamista terveyspalvelualalla on, mutta Suomessa ei ole ollut traditiota palveluiden myynnille tai edes osaamista siihen. Palveluvientikoulutuksen myötä kansainvälisille markkinoille on tulevaisuudessa yhä paremmat edellytykset, sanoo Schalin.

Hyvä hoito ratkaisee

Viiden vuoden eloonjäämisprosentin mukaisessa vertailussa Suomi on Euroopan paras syövänhoitomaan pään ja kaulan alueen syövisä sekä rintasyövän. Kolmanneksi paras se on eturauhassyövän ja

neljänneksi paras suolistosyöpien hoidossa. Suomeen hakeudutaan hoidon laadun, hyvän palvelun ja nopeuden takia. Pitkät hoitojonot ovat haaste monessa maassa, myös Suomessa, sillä syöpäpotilaiden määrä kasvaa koko ajan.

– Tarpeet ovat samat maasta riippumatta. Nopea hoitoon pääsy, hyvä hoito ja tulokset merkitsevät. Docrates Syöpäsairaalla on juuri niitä asioita, joita potilas kaipaa ja joita haluamme olla tarjoamassa kansainvälisestikin, Schalin sanoo.

EU:n potilasdirektiivi on mahdollistanut sen, että esimerkiksi

ruotsalaiset voivat tulla Suomeen hoitoon ja saada jopa 95 prosenttia hoidon kustannuksista kotimaansa korvaamana. Suomi ei kuitenkaan noudata potilasdirektiiviä eikä suomalainen saa ulkomailta toteutetuista hoidoista vastaavantasosta korvausta. EU-komissio on antanut Suomelle tästä huomautuksen.

– Tämä on asia, joka pitää laittaa kuntoon sote-uudistuksen yhteydessä. Itse asiassa sen piti olla kunnossa jo kaksi vuotta sitten. Korjaustarve on kiireellinen, Schalin painottaa.

Lumiset oksat vihreän puun
kimmeltää valossa jouluisen kuun.
Katsoen tähtien hopeista nauhaa,
toivon jouluusi lämpöä, rauhaa.

Kari, Eila, Siv ja Ismo

Tänä vuonna ohjaamme joulutervehdyksiin varatut rahat Sylva ry:n toimintaan.
Sylva ry tekee tärkeää ja arvokasta työtä syöpäsairaiden lasten ja nuorten sekä heidän omaistensa tukemiseksi.

lpy.fi **TERVEYTTÄ** EDISTÄMÄSSÄ